

EU måste klargöra sin ståndpunkt i Syrien

Svenska Dagbladet den 8 mars 2020

Debatten som nu förs om EU och migrationen borde i stället handla om hur man kan förhindra att människor behöver fly.

President Bashar al-Assads syriska trupper har i sina försök att återerövra Idlibprovinsen drabbat samman inte bara med rebellstyrkor, utan även med turkisk militär, vilket har gett den tumultartade Syrienkonflikten ytterligare en dimension.

Utöver den humanitära katastrofen innebär utvecklingen ett allvarligt hot mot stabiliteten i Europa nu när flyktingströmmar än en gång rör sig västerut. Oppositionsstyrkorna som för några år sedan kontrollerade stora delar av landet har besegrats av den syriska armén, som återtagit kontrollen med hjälp av ryskt flygvapen.

Assad och de syriska styrkorna har nu vänt sina blickar mot Idlib, som sedan 2015 kontrollerats omväxlande av olika rivaliserande oppositionella grupperingar. Fram till för en vecka sedan var det den av FN terroriststämplade jihadistiska gruppen Hayat Tahrir al-Sham (HTS), med kopplingar till al-Qaida, som styrde staden. I striden mot Assads regering understöds emellertid HTS av en mängd olika grupper, inklusive de kinesiska (turkisktalande) uighurerna – ytterligare en gruppering med koppling till al-Qaida som slåss under den Turkiet-stödda Syrian National Armys flagg.

I takt med att den syriska armén återerövrar städer i södra Idlibprovinsen flyr människor och många tar sig norr och västerut. Detta har i sin tur inneburit att den säkra landytan nära den turkiska gränsen har krympt. Förlusten av denna buffertzona är problematisk för Turkiet, som redan härbärgerar 3,6 miljoner syriska flyktingar.

Risken är att Turkiets sociala struktur och politiska ryggrad bryts sönder under trycket av ytterligare flyktingströmmar. Och denna gång kan det bli för dyrt för EU att anlita Turkiet som avlönad grindvakt, eftersom de politiska kostnaderna för ytterligare flyktinginvandring har vuxit för Erdogan.

Inget av allt detta motiverar dock den snabba förändringen i debatten. Diskussionen handlar återigen om vad som bör hända med den fördrivna befolkningen och hur man skyddar, alternativt öppnar, EU:s gränser.

Debatten borde i stället handla om hur man kan förhindra flyktingströmmar helt och hållet. Trots många års konflikt råder det knappast någon enighet om vem som ska styra och bygga upp Syrien. Bland dem som tidigare förenades i en gemensam sanktionspolitik mot Assadregimen verkar inte någon i dag stödja oppositionen, förutom Turkiet. Dagens EU-politik utgår från FN:s resolution 2 254, som antogs i december 2015 och kräver eldupphör och ”politisk övergång” i Syrien.

Tvetydigheten i denna formulering bidrar till att status quo upprätthålls. Den tolkas av Assads motståndare som ett krav på hans avgång, men kan också tolkas som krav på politiska reformer under Assads styre. Det tycks vara för sent att besegra Assadregimen, och värre är att alternativen till hans regim ser lika dystra ut. EU måste klargöra sin ståndpunkt en gång för alla.

Özge Öner